

Denne artikel bringes ikke her fordi den er god, men fordi den er historisk i sin hårrejsende usaglighed og inkompetence. Og det endda en leder i en ellers seriøs avis.

Den er ikke usaglig fordi den kreativt er formet som et eventyr. Den er usaglig fordi den forsøger at demonstrere det grammatiske kommas nødvendighed ved slet ikke at sætte komma. Man kritiserer altså nyt komma uden at gide sætte sig så meget ind i det at man kan demonstrere det i bare denne lille artikel. Det afspejler den forunderlige ignorance nyt komma er blevet modtaget med i de store journalistiske organer, og man tænker uvægerligt på om universitetsverdenen – herunder Dansk Sprognævn – har overvurderet journalisternes grammatiske ballast, eller om det er deres konformitet der er undervurderet?

Morsomt er det i øvrigt at teksten trods det totale fravær af kommaer glider ganske fint. Ikke just noget vellykket argument for at mange kommaer er bedre end ingen – og da slet ikke noget vellykket argument for at konventionelt komma er bedre end nyt komma.

Teksten glider trods det totale fravær af komma fordi den har mange "nedadgående trappetrin" i de grammatiske niveauer, og fordi de få opadgående trappetrin (hvor nyt komma ville hjælpe læseren) er ledsaget af et "så" der jo i talesprog ofte erstatter det komma der afslutter foranstillede betingelsesledsætninger. Journalisterne her har med andre ord ikke forstand på at skabe en tekst der skriger på kommaer, tværtimod har de netop skabt en tekst der kan klare sig uden. Man kan vel kun konkludere at det afspejler en inkompetence i anden potens.

Den afsluttende argumentation er så sat med konventionelt grammatisk komma. Men det er faktisk kun to af kommaerne i dette stykke som ikke havde været der i nyt komma! Tekststykket indeholder nemlig flere selvstændige indskud som i ethvert kommasystem ville have påkaldt sig kommaer. De to kommaer der er til overs, er tilmed kommaer før "at" – præcis sådanne kommaer som står nederst på listen over generende kommaer i grammatisk komma. De er ikke generende som komma foran bestemmende relativsætninger (med fx "der", "som") eller situationelle betingelser (med fx "når", "hvis", "i det øjeblik"). Snarere kan kommaer foran "at" betegnes med et noget mildere udtryk: unødvendige, men ikke overvældende generende. Det afsluttende stykke kommer således ikke til at demonstrere genererne ved konventionelt grammatisk komma, al den stund at det næsten påkalder sig samme kommatering som i nyt komma. Så ikke så mystisk hvis kommateringen føles velmotiveret.

Derudover er den afsluttende argumentation i sit indhold også komplet usaglig og hjemmestrikket.

God fornøjelse!

V.h.
Retskrivningspolitiet

Kommaets nye klæder

Ledende artikel: Kommaets nye klæder

Af Camilla Mehlsen og Thomas Schultz

Der var engang et komma som troede det var et tegn. Faktisk troede det det var et tegn bedre end alle andre kommaer for det havde Sprognævnet selv sagt. Dette komma skulle gå så gruelig meget igennem førend det kunne erobre teksten og det danske kongerige. Folket kunne nemlig ikke se hvad de dog skulle med endnu et kommategn for man havde jo allerede sådan et glimrende tegn som det gode gamle prøjsertegn der havde lært folk at sætte kryds og bolle og tænke i grammatik. Og det gik jo så fint med det. Når ret skal være ret og det skal det jo være så var sandheden at der i hele kongeriget ikke engang fandtes to dusin der kunne hitte ud af at sætte dette komma korrekt. Derfor søgte sprogets vogtere nye veje og bryggede et nyt komma ud af to dele grammatisk komma og en del rettelak.

På den måde kunne en masse klassiske kommafejl trylles væk og pausekommaet svinde bort. Alligevel gik det hverken værre eller bedre end at dansken igen befandt sig i en vægelsindet båd mellem to kyster evigt flakkende mellem godt og bedre. Miseren kunne i værste fald ende i begge kommaers fald for når båden aldrig i land kommer kommaerne til at sejle deres egen sø. Fra den ene bred råbte en hel masse kommaer at de ville stille sig på begge sider af de ledeste sætninger sådan som de havde gjort lige siden de med bogtrykkerkunsten kom fra Tyskland til Danmark for snart mange år siden. På den anden bred stod en mindre kommaskare som sagde at de var vigtigere og vægtigere end de andre for de hakkede ikke sætningen op som det tyske prøjserkomma. Og så var de i øvrigt på fornavn med verdenssprog som engelsk og fransk. Men ude i båden flød stemmerne sammen og det var svært at høre hvad de egentlig sagde for al den akademiske skvulpen. Så dansken overvejede om det egentlig ikke var vigtigere at holde båden flydende end at nå en kyst når det nu alligevel ville tage de 30 år som Sprognævnet havde spået. Det ny komma blev for sin part hjulpet godt på vej af et flyvende kommakorps og klistermærker der skulle udråbe det glædelige budskab om kommaets komme. Skrifterne Ud & Se og Universitetsavisen var lydhøre og tog tidligt tegnet til sig. Ombudsmand og følge fulgte også efter men regeringens hof og embedsmænd og den ganske danske presse holdt fast i det velkendte komma. Det ny komma ville gøre teksten mere mundret sagde man i Sprognævnet men skrift og tale er ej to sider af samme sag syntes modstanderne at sige. Og det er ganske vist.

Men ak.

Kommaet skulle først igennem tre prøver for at nå berømmelsens tinder. Den første prøve gik ud på at rigets ministre skulle godkende det lille tegn og gøre det til et lige så godt komma som det gamle. Den anden prøve var løst hvis landets lærere tog det til sig og gav det videre til nye sprogbrugere. Den sidste prøve og

måske den sværeste var at kommaet skulle overbevise alle ikke mindst medierne og ministerierne om at det virkelig var et tegn bedre. Det ny komma bestod den første prøve i 1996 da det blev fæstet ved lov. Det gik og går dog straks værre med de to andre prøver. I lærernes forening er forvirringen total for ministerierne forkynder at begge kommaer er lige gyldige. Eller var det ligegyldige. I disse dage vandrer det lille ny komma således stadig om på sin strandbred og vil så gerne realisere sin drøm om at erobre teksten og regere enevældigt over kommaerne side om side med de andre tegn. Kommer du en dag forbi og vil samle det op så vær forsigtig for det kan nemt løbe ud mellem fingrene sammen med strandens hvide sand.

Ovenstående tekst viser, at kommaet under alle omstændigheder fremmer læsbarheden. Fra 1918-1996 levede et andet kommasystem, pause-kommaet, side om side med det grammatiske komma. Det formåede aldrig at slå igennem og blev derfor afløst af det ny komma. Det er svært at tro på, at det ny komma bliver en succes. For det første er det ny komma svært at sætte, ja, faktisk kræver det lige så stort kendskab til grammatik og endda en større forståelse for sætningens opbygning. For det andet kræver det en nærmest overjordisk anstrengelse at få danskerne til at ændre på deres kommaer. Endelig leder det traditionelle' komma, som Sprognævnet med en reaktionær betegnelse kalder det, mere omhyggeligt læseren rundt i teksten. Derfor er det grammatiske komma et tegn bedre - eller det mindst ringe.